

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

หลักนิติธรรมในกองบัญชาการกองทัพไทย

จัดทำโดย พลเอก เฉลิมพล ศรีสวัสดิ์
รหัส ๖๓๐๘๐๘

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๘
วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

หลักนิติธรรมในกองบัญชาการกองทัพไทย

พลเอก เกลิมพล ศรีสวัสดิ์^๑

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ (ฉบับปัจจุบัน) ได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักนิติธรรมไว้ใน ๒ มาตรา อันได้แก่

มาตรา ๓ บัญญัติว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม”^๒

มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจงโดยมีความมุ่งหมาย”^๓

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศได้ให้ความสำคัญต่อหลักนิติธรรมเป็นอย่างยิ่งโดยให้เป็นหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม กองบัญชาการกองทัพไทยในฐานะหน่วยงานของรัฐจึงต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้นด้วยเช่นกัน บทความทางวิชาการเรื่อง “หลักนิติธรรมในกองบัญชาการกองทัพไทย” จะได้กล่าวถึง หลักนิติธรรม (The Rule of Law) ในนิยาม ความหมาย หลักการของหลักนิติธรรม องค์ประกอบของหลักนิติธรรม ความสำคัญของหลักนิติธรรม จากนั้นจะได้อธิบายถึงกองบัญชาการกองทัพไทยซึ่งมีภารกิจรับผิดชอบการวางแผน พัฒนาและดำเนินการเกี่ยวกับระบบควบคุมบังคับบัญชากองทัพไทย ให้สามารถติดต่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งในระดับรัฐบาล ระดับกระทรวง และหน่วยงานในกระทรวงกลาโหม ตลอดจนการแบ่งมอบความรับผิดชอบในการดำเนินการให้กับกองทัพ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจหน้าที่ควบคุม อำนาจการ สั่งการและกำกับดูแลการดำเนินงานของส่วนราชการในกองทัพไทย ในการเตรียมกำลัง การป้องกันราชอาณาจักร และการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดโดยการนำหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหาร

^๑ เสนาธิการทหาร

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓

^๓ รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖

กองบัญชาการกองทัพไทยในฐานะหน่วยงานของรัฐที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชน โดยรวม

หลักนิติธรรม

“หลักนิติธรรม” (Rule of Law)^๔ เป็นหลักการที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน เอกชนกับเอกชน และรัฐกับรัฐ หากเป็นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชนจะเป็นความสัมพันธ์ภายใต้กฎหมายมหาชน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนจะอยู่ภายใต้กฎหมายเอกชน และความสัมพันธ์ ระหว่างรัฐกับรัฐจะอยู่ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าหลักนิติธรรมเป็นหลักการที่ใช้กับกฎหมายทุกสาขา ทั้งกฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน และกฎหมายระหว่างประเทศ

ความหมายของหลักนิติธรรม

นักวิชาการและนักนิติศาสตร์ไทย ได้ให้ความหมายของหลักนิติธรรมไว้ ดังนี้

รองศาสตราจารย์ ดร. วรเจตน์ ภาคีรัตน์^๕ อธิบายความหมายของหลักนิติธรรมไว้ว่าผู้ที่ทรงอำนาจบริหารปกครองบ้านเมืองจะกระทำการใดๆ ก็ตาม การกระทำนั้นจะต้องสอดคล้องกับกฎหมาย จะกระทำการให้ขัดต่อกฎหมายไม่ได้ กฎหมายจะต้องไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองใช้อำนาจตามอำเภอใจ ภายใต้กฎหมายบุคคลทุกคนต้องเสมอภาคกัน และบุคคลจะต้อง สามารถทราบก่อนล่วงหน้าว่า กฎหมายมุ่งประสงค์จะบังคับให้ตนทำอะไรหรือไม่ให้ตนทำอะไร ผลร้ายอันเกิดจากการฝ่าฝืนกฎหมาย คืออะไร ทั้งนี้ เพื่อที่บุคคลจะได้ปฏิบัติตนให้ถูกต้องสอดคล้องกับกฎหมาย แนวความคิดพื้นฐานดังกล่าวนี้ย่อมจะก่อให้เกิดหลักต่างๆ ตามมาในทางกฎหมายมากมาย เช่น หลักไม่มีความผิดไม่มีโทษโดยปราศจากกฎหมาย (nulla poena sine lege) หลักการห้ามลงโทษซ้ำซ้อน หลักการห้ามตรากฎหมายย้อนหลังกำหนดโทษแก่บุคคล เป็นต้น การจำกัดอำนาจของรัฐโดยกฎหมาย การทำให้รัฐต้องผูกพันอยู่กับหลักการพื้นฐานและคุณค่าทางกฎหมายโดยไม่อาจบิดพลิ้วได้ การบังคับให้รัฐต้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลเท่านั้น แต่ยังไม่เรียกร้องให้รัฐต้องดำเนินการในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นอย่างแท้จริงในสังคมด้วย วัตถุประสงค์ดังกล่าวจะบรรลุได้โดยการสร้างระบบการปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่มีประสิทธิภาพ และการยอมรับให้มืองค์กรตุลาการขึ้นมาให้พิทักษ์ปกป้องคุณค่าในรัฐธรรมนูญ ดังเช่นในรัฐธรรมนูญของเยอรมนี หลังสงครามโลกครั้งที่สองที่เรียกว่า “กฎหมายพื้นฐาน” (Grundgesetz) ได้บัญญัติให้หลักนิติธรรมเป็นหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญ คำว่า หลักนิติธรรมนั้น

^๔ รายงานศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัย ,กรอบแนวคิดและกรอบยุทธศาสตร์ในการพัฒนาดัชนีชี้วัดด้านหลักนิติธรรม/นิติรัฐ,สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย หน้า ๑๕.

^๕ วรเจตน์ ภาคีรัตน์, หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม, ๒๕๕๓, (Online) Available From <http://www.publaw.net/publaw/view.aspx?id=๑๔๓๑>.

วงการกฎหมายไทยแปลมาจากคำ ว่า Rule of Law ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานในระบบกฎหมายอังกฤษมีแนวความคิดที่ว่ามนุษย์ไม่ควรถูกปกครองโดยมนุษย์ แต่ควรจะต้องถูกปกครองโดยกฎหมาย หลักการดังกล่าวปรากฏขึ้นอย่างชัดเจนเป็นครั้งแรกในศตวรรษที่ ๑๗ ในหนังสือชื่อ “The Common Wealth of Oceana” อันเป็นผลงานของ James Harrington จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ คำว่า Rule of Law สรุปลงความได้ว่าเป็นหลักการที่มุ่งจะสร้างความยุติธรรมและสันติสุขให้เกิดขึ้นในระบบกฎหมาย

ศาสตราจารย์ ดร. กำชัย จงจักรพันธ์^๖ อธิบายว่า “หลักนิติธรรม” มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Rule of Law ซึ่งมีผู้ให้คำแปลไว้หลากหลาย อาทิ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแปลว่า “หลักพื้นฐานแห่งกฎหมาย” บ้างก็แปลว่า “หลักการปกครองด้วยกฎหมาย” หรือ “หลักแห่งกฎหมาย” หรือ “หลักกฎหมาย” “กฎของกฎหมาย” “หลักความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย” “หลักความยุติธรรมตามกฎหมาย” “หลักธรรม” “หลักธรรมแห่งกฎหมายหรือนิติปรัชญา” “นิติธรรมวินัย” “ธรรมะแห่งกฎหมาย” หรือ “นิติสดมภ์” ฯลฯ อันที่จริงคำว่า “หลักนิติธรรม” ที่มาจากคำว่า Rule of Law ไม่ใช่คำใหม่ในวงการกฎหมายของประเทศไทย นักวิชาการและนักกฎหมายไทยได้ยินและรู้จักกับคำว่าหลักนิติธรรมกันมานานพอสมควร แต่เนื่องจากหลักนิติธรรมเป็นแนวคิดที่กำเนิดและพัฒนาขึ้นก่อนในประเทศอังกฤษ อันมีระบบกฎหมาย แนวคิดและสภาพแวดล้อมที่ต่างจากกฎหมายไทย ประกอบกับหลักนิติธรรมเป็นหลักคิดที่เป็นนามธรรม เป็นเรื่องที่ยากเข้าใจยากและมีพลวัตตลอดเวลา นักคิดนักกฎหมาย นักวิชาการได้อธิบาย ให้ความหมายองค์ประกอบ สาระสำคัญ ฯลฯ ของคำว่าหลักนิติธรรมไว้ไม่ตรงกันเสียทีเดียว เหตุต่างๆ เหล่านี้จึงอาจทำให้นักกฎหมายและบุคคลต่างๆ มีความเข้าใจความหมาย องค์ประกอบ สาระสำคัญ และความสำคัญของหลักนิติธรรมแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม แม้ในสภาวะการณ์ที่นักคิดนักกฎหมายอาจอธิบายและเข้าใจความหมาย องค์ประกอบ สาระสำคัญ และความสำคัญของหลักนิติธรรมแตกต่างกันไป แต่ในช่วงหลายปีที่ประเทศไทยประสบวิกฤติความแตกต่างทางความคิดเห็น นักกฎหมาย นักวิชาการ องค์กรต่างๆ ตลอดจนประชาชนทั่วไปกลับพูดถึง และกล่าวอ้างให้ทุกๆ ฝ่ายเคารพและยึดหลักนิติธรรมมากเป็นพิเศษจนทำให้สรุปได้ว่า ไม่ว่าจะแต่ละบุคคลจะเข้าใจความหมาย สาระสำคัญหรือองค์ประกอบของหลักนิติธรรมตรงกันหรือไม่ อย่างไร แต่ทุกคนเคารพและยึดหลักนิติธรรม กฎหมายซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้นต้องมีหลักไว้ให้ยึดมีหลักไว้ให้พันหากกฎหมายออกนอกหลักที่ปักไว้ก็ไม่ใช่กฎหมาย ดังนั้น การออกกฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย การตีความกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม ต้องอยู่ภายใต้หลักยึดนี้ ซึ่งก็คือ หลักนิติธรรม หากออกนอกหลักย่อมไม่มีผลใช้บังคับ หลักนิติธรรม คือหลักที่ใช้กำกับดูแลตรวจสอบอำนาจอันไม่ชอบธรรมของรัฐสภา และฝ่ายบริหาร และเป็นหลักที่ใช้ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาตุลาการอำนาจอธิปไตยทั้ง ๓ รวมทั้งรัฐธรรมนูญต้องอยู่ภายใต้หลักนิติธรรม หลักนิติธรรมจึงเป็นเสาหลักที่ปักไว้ให้กฎหมายยึด เพื่อมุ่งไปสู่ความยุติธรรม หลักนิติธรรมจะช่วยป้องกันมิให้กฎหมายกลายเป็นเครื่องมือของผู้มีอำนาจ

^๖ กำชัย จงจักรพันธ์, หลักนิติธรรม ความหมาย สาระสำคัญ และผลของการฝ่าฝืน, ๒๕๕๖, (Online)

ศาสตราจารย์พิเศษ จรัญ ภักดีธนากุล^๗ ได้กล่าวถึงหลักนิติธรรมไว้ว่า รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของประเทศไทยที่ได้บัญญัติ “หลักนิติธรรม” ไว้ในหมวด ๑ บททั่วไป มาตรา ๓ วรรค ๒ ว่า “การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม” และในหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ ๓ แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา ๗๘ (๖) ซึ่งบัญญัติว่า “ดำเนินการให้หน่วยงานทางกฎหมายที่มีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐตามกฎหมาย และตรวจสอบการตรากฎหมายของรัฐดำเนินการอย่างเป็นอิสระ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตามหลักนิติธรรม” เหตุใดรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. ๒๕๕๐ ต้องบัญญัติไว้ในมาตราแรกๆ ให้การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งหมายถึงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอื่นตาม รัฐธรรมนูญฯ ตลอดถึงหน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วน จะต้องปฏิบัติหน้าที่ไปตามหลักนิติธรรม หลักนิติธรรมคือ อะไร หลักนิติธรรมคือกฎหมายหรือไม่ เหตุใดหลักนิติธรรมจึงมีความสำคัญดังที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ ข้าราชการผู้ใช้อำนาจรัฐทุกภาคส่วนจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามหลักนิติธรรม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ความหมายว่า หมายถึง หลักพื้นฐานของกฎหมาย คำว่าหลักนิติธรรม นักกฎหมายส่วนใหญ่เชื่อว่าจะมีความหมายตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Rule of Law” ซึ่งมีแนวคิดมาตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ เน้นไปในหลักการปกครองประเทศ ด้วยความถูกต้องเป็นธรรมโดยกฎหมาย คือ ทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย เพราะคำว่า Rule นั้น สามารถแปลได้ว่า “การปกครอง” หรือแปลว่า “กฎกติกา” ก็ได้ ฉะนั้น ในความคิดของนักปกครองสมัยกลางในยุโรปก็จะให้ความหมายไปในหลักการปกครองที่ดี คือ การปกครองโดยกฎหมาย ไม่ใช่ปกครองโดยคน (Rule by Law, not by man) และหมายถึงหลักการที่เป็นกฎกติกาของกฎหมายที่ผู้บัญญัติกฎหมายจะต้องยึดถือและปฏิบัติตาม คำว่า Rule of Law นี้ Dictionary ของ Black’s Law ให้ความหมายไว้ว่า A substantive Legal Principle ซึ่งหมายถึงหลักกฎหมายที่มีความสำคัญยิ่ง แล้วหลักกฎหมายอะไรที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง คำตอบน่าจะเป็นหลักความเป็นธรรมตามกฎหมายซึ่งอาจจะฟังดูกว้างเกินไป หากยกเอาหลักความเป็นธรรมตามกฎหมายขึ้นมาพิจารณา ก็อาจจะเห็นหลักความเป็นธรรมตามกฎหมายอาญาได้หลายประการ อาทิ บุคคลจะถูกลงโทษโดยไม่มีกฎหมายไม่ได้หลักความเสมอภาคกันตามกฎหมาย หลักการสันนิษฐานว่าทุกคนบริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิด ซึ่งเป็นสิทธิของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

ศาสตราจารย์ ดร. วิษณุ เครืองาม^๘ กล่าวว่า หลักนิติธรรม หรือ Rule of Law หมายถึง สังคมที่มีกฎหมายเป็นใหญ่ มีความเสมอภาค หากมีอะไรเกิดขึ้นต้องระงับคดีโดยศาลจะศาลอะไรก็ขอให้เป็นศาลก็แล้วกัน โดยพิจารณาคดีเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ออกกฎหมายลงโทษย้อนหลัง ให้โอกาสนำพยานเข้าสืบ อย่างนี้จึงจะเรียกว่า Fair Trial ซึ่งเป็นหัวใจของหลักนิติธรรม

^๗ จรัญ ภักดีธนากุล, **หลักนิติธรรม: ความชอบธรรมตามกฎหมาย**, เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตรหลักนิติธรรม เพื่อประชาธิปไตย (นธป.) รุ่นที่ ๑, หน้า ๓.

^๘ วิษณุ เครืองาม, **หลักนิติธรรมภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย**, หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน (๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘).

ความสำคัญของหลักนิติธรรม

หลักนิติธรรมมีความสำคัญจากปัจจัยสำคัญ ๒ ประการ อันได้แก่ ประการที่หนึ่ง คือ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันของประเทศไทยได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักนิติธรรมไว้ใน ๒ มาตรา อันได้แก่ มาตรา ๓ บัญญัติว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม”^๙

มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุมเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจงโดยมีความมุ่งหมาย”^{๑๐}

และประการที่สองคือ ความตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ที่ประเทศไทยเข้าไปลงนามเข้าร่วมผูกพัน ซึ่งจะผลักดันให้หลักนิติธรรมเข้ามามีบทบาทในการเมืองการปกครองของประเทศไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทยที่กล่าวถึงและรับรองหลักนิติธรรมเอาไว้ โดยมาตรา ๓ วรรคสองแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติรับรองหลักดังกล่าวว่า “การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม” นอกจากนี้ มาตรา ๗๘ (๖) ยังบัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดยให้หน่วยงานทางกฎหมายที่มีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐตามกฎหมาย และตรวจสอบการตรากฎหมายของรัฐ ดำเนินการอย่างเป็นอิสระ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตามหลักนิติธรรม ดังนั้นภายใต้รัฐธรรมนูญไทย หลักนิติธรรมได้รับการรับรองไว้อย่างชัดเจน มีผลให้องค์กรหลักต่างๆตามรัฐธรรมนูญ ทั้งรัฐสภา รัฐบาล ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานภาครัฐ ต้องดำเนินการตามหลักนิติธรรม ในระดับระหว่างประเทศองค์การสหประชาชาติได้ส่งเสริมให้ประเทศภาคีสมาชิกและองค์การระหว่างประเทศต่างๆมีการยอมรับหลักนิติธรรมโดยถือว่าหลักนิติธรรมเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สร้างเสริมสันติภาพ รับรองสิทธิมนุษยชน และการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (The United Nations Sustainable Development Goals) ดังจะเห็นได้จากกฎบัตรสหประชาชาติ (The Charter of the United Nations) ที่รับรองหลักการบางประการที่เป็นองค์ประกอบของหลักนิติธรรมไว้ในหลายข้อบท นอกจากนี้องค์การหลักของสหประชาชาติทั้งสมัชชาใหญ่ (The United Nations General Assembly) และคณะมนตรีความมั่นคง (The United Nations Security Council) ต่างผลักดันหลักการดังกล่าว

^๙ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓

^{๑๐} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖

เพื่อการผดุงรักษาและส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงแห่งสิทธิเสรีภาพของปวงชนผ่านการลงมติ รับรองหลักนิติธรรมไว้ในมติต่างๆ หลายมติด้วยกัน เช่น มติที่ A/RES/๖๑/๓๙ มติที่ A/RES/๖๒/๗๐ และมติที่ A/RES/๖๓/๑๒๘ ว่าด้วยการอนุวัติการข้อบ่งชี้ว่าด้วยหลักนิติธรรมในระดับชาติและนานาชาติ มติที่ SC Res. ๑๓๒๕ และมติที่ SC Res. ๑๘๒๐ ว่าด้วยสตรี สันติภาพ และความมั่นคง หรือมติที่ SC Res. ๑๓๒๕ และมติที่ SC Res. ๑๘๒๐ ว่าด้วยเด็กและความขัดแย้งทางอาวุธ เป็นต้น^{๑๑} เลขาธิการสหประชาชาติได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักนิติธรรมไว้ว่า “สำหรับสหประชาชาติ หลักนิติธรรมมีความเกี่ยวข้องกับหลักการของการปกครองที่บุคคลทุกคน ทั้งที่เป็นสาธารณชนหรือปัจเจกชนรวมทั้งรัฐมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่ได้ประกาศใช้ การบังคับใช้กฎหมายต้องเสมอภาค การพิจารณาคดีจะต้องเป็นอิสระสอดคล้องกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนที่นานาชาติยอมรับ ต้องมีมาตรการ ที่สร้างความเชื่อมั่นในหลักการว่ากฎหมายเป็นสิ่งสูงสุด บุคคลมีความเสมอภาคกันตามกฎหมาย มีความรับผิดชอบต่อกฎหมาย มีความเป็นธรรมในการใช้กฎหมาย มีการแบ่งแยกอำนาจ ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของส่วนรวม กฎหมายต้องมีความชัดเจนแน่นอน ปราศจากการกระทำตามอำเภอใจ กระบวนการต่างๆ ตามกฎหมายต้องมีความโปร่งใส”^{๑๒} ในระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย หลักนิติธรรมได้เข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้น และจะมีบทบาทที่มากขึ้นในอนาคต เช่น ข้อ ๒ (๒) (n) ของกฎบัตรอาเซียน (The ASEAN Charter) ได้กำหนดพันธกรณีของประเทศสมาชิกไว้ว่า “ให้อาเซียนและรัฐสมาชิกยึดมั่นในกฎการค้าพหุภาคีและระบอบของอาเซียนซึ่งมีกฎเป็นพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติตามข้อผูกพันทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และการลดอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อไปสู่การขจัดอุปสรรคทั้งปวงต่อการรวมตัวทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค ในระบบเศรษฐกิจ...” (ASEAN and its Member States shall act ... adherence to multilateral trade rules and ASEAN’s rulesbased regimes for effective implementation of economic commitments and progressive reduction towards elimination of all barriers to regional economic integration...) อันแสดงให้เห็นว่าการพัฒนากฎหมายและสถาบันทางกฎหมายของอาเซียนและของประเทศภาคีสมาชิกจะมีความสำคัญยิ่งต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ที่บัญญัติไว้ในกฎบัตรอาเซียน อารัมภบทของกฎบัตรอาเซียนได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า “เราบรรดาประชาชนของรัฐสมาชิกแห่งสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ... ในการนี้ได้ตกลงร่วมกัน ณ ที่นี้ที่จะจัดตั้งโดยกฎบัตรนี้ กรอบกฎหมาย และกรอบสถาบันสำหรับอาเซียน” (We, the Peoples of the Member States of the Association of South East Asian Nations ... hereby decide to establish, through this Charter, the legal and institutional framework for ASEAN) ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่ประชาคมอาเซียนได้แสดงเจตจำนงอย่างเป็นทางการที่จะยกระดับความสัมพันธ์ร่วมกันของประเทศสมาชิกจาก

^{๑๑} United Nations and the Rule of Law, (Online) Available From <http://www.un.org/en/ruleoflaw/>

^{๑๒} Report of the Secretary-General on the Rule of Law and Transitional Justice in Conflict and Post-Conflict Societies, S/๒๐๐๔/๖๑๖, (Online) Available From <http://www.un.org/en/ruleoflaw/>

การมีเจตจำนงทางการเมืองร่วมกันไปสู่ความสัมพันธ์ทางกฎหมายที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และมีนิติสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างประเทศต่อกัน รวมทั้งมีการจัดตั้งองค์การที่มีลักษณะถาวรขึ้นกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ อาเซียนได้ยกระดับตัวเองไปสู่ความเป็น “ระบอบกฎเกณฑ์” (rule-based regimes) เมื่อพิจารณาถึงเป้าหมายในการยกระดับตัวเองไปสู่ความเป็น “ระบอบกฎเกณฑ์” ตลอดจนเจตนารมณ์ และความมุ่งหมายของการก่อตั้งสมาคมอาเซียน ที่เน้นในระบบประชาธิปไตย ในหลักการธรรมาภิบาลการมีรัฐบาลภายใต้รัฐธรรมนูญ และการส่งเสริมและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของอาเซียนแล้ว อาจสรุปได้ว่า อาเซียนมีความมุ่งหมายที่จะสถาปนาระบอบความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บน หลักนิติธรรม ที่มีกฎหมายและกฎระเบียบเป็นตัวกำหนด ซึ่งการที่อาเซียนจะประสบความสำเร็จบรรลุ ในเป้าหมายดังกล่าว จึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกฎหมายของประชาคม ทั้งที่เป็นหลักกฎหมาย (legal principles) กฎเกณฑ์ทางกฎหมาย (legal rules) และสถาบันทางกฎหมาย (legal institutions) เป็นสำคัญ

หลักนิติธรรมในความหมายสากล

นักปรัชญาการเมือง เช่น อริสโตเติล (Aristotle) เพลโต (Plato) และ จอห์น ล็อก (John Locke) ได้ให้ความหมายของหลักนิติธรรมไว้อย่างใกล้เคียงกันว่า เป็นหลักการที่ใช้เป็นเครื่องมือจำกัดควบคุมอำนาจรัฐมิให้เกินเลยไป อริสโตเติลให้ความหมายของหลักนิติธรรมว่า หมายถึง หลักการสำหรับการปกครองประเทศ โดยเป็นการปกครองโดยอาศัยกฎหมายแทนที่จะเป็นการปกครองโดยคนๆ เดียวหรือคนกลุ่มเดียว^{๑๓} เพลโตให้ความเห็นว่าสังคมที่ผู้ปกครองอยู่เหนือกฎหมาย จะต้องล่มสลายลง ในไม่ช้าแต่ในสังคมที่มีกฎหมายเป็นใหญ่จะเป็นสังคมที่มีความรุ่งเรืองประชาชนจะอยู่ดีมีความสุข^{๑๔} ศาสตราจารย์ไดซี (A.V. Dicey) นักกฎหมายรัฐธรรมนูญผู้มีชื่อเสียงของอังกฤษ ได้ให้ความหมายของหลักนิติธรรมไว้ในตำราเรื่อง Introduction to the Study of the Law of the Constitution^{๑๕} ไว้ว่า มีหลักการภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญแบบจารีตประเพณีของอังกฤษที่สำคัญอยู่ ๒ หลัก ได้แก่ (๑) อำนาจอสูงสุดของรัฐสภา (Supremacy of Parliament) โดยมีระบบรัฐบาลที่มาจากผู้แทนของราษฎร เป็นหัวใจสำคัญของการปกครองในระบบประชาธิปไตย และ (๒) หลักนิติธรรมที่ทำหน้าที่กำกับควบคุมรัฐบาลที่มาจากผู้แทนของราษฎรอีกทีหนึ่ง ในแง่นี้ไดซีเชื่อว่าหลักนิติธรรมจะทำหน้าที่กำกับการใช้อำนาจรัฐต่อประชาชน โดยหลัก นิติธรรมมีกำเนิดมาจากกฎหมายจารีตประเพณีหรือคอมมอนลอว์ที่พัฒนาขึ้นจากคำพิพากษาของศาล โดยไม่จำเป็นต้องบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในรัฐธรรมนูญหรือในต้วบทกฎหมาย ในความเห็นของไดซี หลักนิติธรรม ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ กฎหมายที่ใช้บังคับจะต้องมีความแน่นอนและชัดเจน เกี่ยวกับว่าการกระทำได้ที่ประชาชนควรหรือไม่ควรประพฤติ และกฎหมายจะต้องไม่มีผลย้อนหลังไปลงโทษ บุคคลต้องไม่อยู่เหนือกฎหมาย และคนทุกคนต้องมีความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย และหลักนิติธรรมต้องมีกำเนิดมาจากคำพิพากษาของศาล จอห์น ล็อก ให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักนิติธรรมในมุมมองด้านเศรษฐศาสตร์

^{๑๓} Aristotle, The Politics, Book III, Part ๑๖.

^{๑๔} Plato, Laws, Book IV, ๗๑๔d, cited in Loughlin, M., Swords and Scales, ๒๐๐๐.

^{๑๕} Dicey, A.V., Introduction to the Study of the Law of the Constitution, Macmillan, London, Chapter ๔.

การเมืองว่า หลักนิติธรรมเป็นหลักการสำหรับการคุ้มครองทรัพย์สินของเอกชนให้ปลอดจากการล่วงละเมิด โดยอำนาจแห่งรัฐหรืออำนาจอื่น โดยหลักนิติธรรมจะต้องเป็นหลักการที่สอดคล้องกับปัจจัยเงื่อนไข ๓ ประการ คือเป็นหลักกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบร่วมกันของประชาชนมีศาลที่เป็นอิสระคอยทำหน้าที่ระงับข้อพิพาทหรือตัดสินข้อขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายดังกล่าวและจะต้องมีอำนาจแห่งรัฐที่จะทำการบังคับตามคำตัดสินชี้ขาดของศาลดังกล่าว^{๑๖} นักวิชาการยุคหลังๆได้พยายามจำกัดขอบเขตของหลักนิติธรรมให้แคบลง เช่น เรเชล ไคลน์เฟลด์ (Rachel Kleinfeld) ได้แยกแยะองค์ประกอบสำคัญของการพิจารณาว่า สังคมใดปกครองโดยหลัก นิติธรรมหรือไม่ โดยให้พิจารณาจากองค์ประกอบ ๕ ประการ ดังนี้ (๑) สังคมนั้นต้องมีรัฐบาลที่ผูกพันโดยกฎหมาย (๒) ประชาชนมีความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย (๓) สังคมนั้นมีความสงบเรียบร้อย (๔) มีการใช้ระบบยุติธรรมที่เปิดเผยและมีประสิทธิภาพ และ (๕) ต้องไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยรัฐ^{๑๗} ในความเป็นจริงหลักนิติธรรมมีขอบเขตที่กว้างกว่าการเป็นหลักกฎหมาย หรือหลักการทางการเมืองการปกครอง หากแต่เป็นหลักการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความสงบสุขของสังคม และมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ภายใต้ระบบกฎหมายและระบอบการเมืองการปกครองที่ตั้งอยู่บนหลักนิติธรรม รัฐบาลหน่วยงานและองค์กรต่างๆ จะต้องให้ความเคารพต่อ “เสรีภาพ” (freedoms) ชั้นพื้นฐานของประชาชนใน ๓ ประการ ประการที่หนึ่ง เคารพต่อเสรีภาพทางการเมือง ประชาชนจะต้องได้รับการประกันในหลักการพื้นฐานทางการเมืองในด้านต่างๆ อาทิ มีโอกาสแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและจุดยืนทางการเมืองของตน สามารถแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง และมีสิทธิวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาล รวมทั้งมีสิทธิในอันที่จะเลือกตั้งผู้ที่จะทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติและด้านบริหาร ประการที่สอง การรับรองเสรีภาพทางเศรษฐกิจ ประชาชนจะต้องมีโอกาสเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากร และปัจจัยพื้นฐานต่างๆ เพื่อการบริโภคสามารถผลิตและแลกเปลี่ยนสินค้าได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ประชาชน จะต้องเสรีภาพในระบบตลาด (market freedom) มีโอกาสที่จะเข้าสู่การแข่งขันทางการค้าอย่างเท่าเทียมกัน และ ประการที่สาม มีการรับประกันความโปร่งใส (guaranteed transparency) ประชาชนจะต้องสามารถติดต่อทำธุรกรรมระหว่างกันและกันได้อย่างเสรี เปิดเผย ภายใต้กระบวนการและขั้นตอนที่โปร่งใสชัดเจน เพื่อให้หลักนิติธรรมสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพองค์ประกอบที่จำเป็นต่อไปนี้จะต้องถูกทำให้ปรากฏ (๑) จะต้องทำให้รัฐบาลและองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรของรัฐหรือเอกชนมีความรับผิดชอบต่อสังคม (accountability) โดยเป็นความรับผิดชอบภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย (๒) กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในสังคม จะต้องมีความชัดเจนสม่ำเสมอและเป็นธรรม โดยจะต้องใช้บังคับกับคนทุกคนอย่างเสมอภาคกัน สามารถปกป้องสิทธิและความมั่นคงขั้นพื้นฐานของประชาชนได้ รวมทั้งสิทธิและความมั่นคงในชีวิต เนื้อตัวร่างกาย และทรัพย์สิน (๓) กระบวนการบัญญัติกฎหมาย (กระบวนการนิติบัญญัติ) และการบังคับใช้กฎหมายจะต้องเป็นสิ่งที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ และ (๔) รัฐสามารถประสิทธิประสาทความ

^{๑๖} Locke, J., The Second Treatise of Government, ๑๙๘๘.

^{๑๗} Kleinfeld, R., Competing Definitions of the Rule of Law: Implications for Practitioners, Carnegie Endowment for International Peace, ๒๐๐๕.

ยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้ภายในระยะเวลาอันสมควร โดยการประสิทธิประสาทความยุติธรรมนั้น จะต้องกระทำโดยองค์กรที่มีความเป็นอิสระ เป็นกลาง และมีจริยธรรมโดยองค์กรที่ทำหน้าที่ดังกล่าว จะต้องประกอบด้วย บุคลากรที่มีจำนวนเพียงพอ และได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอสำหรับการดำเนินการ^{๑๘} โดยสรุป หลักนิติธรรมไม่ได้เจาะจงที่ผลลัพธ์หากแต่เป็นเรื่องของกระบวนการหรือวิธีการ โดยมุ่งหมายในการสร้างกระบวนการหรือระบบที่เป็นธรรมแก่คนทุกคนที่เป็นสมาชิกในสังคม โดยตั้งอยู่บน หลักการพื้นฐาน ๓ ประการ ได้แก่ สันติภาพ (peace) ประชาธิปไตย (democracy) และเสรีภาพ (freedom) และการที่หลักนิติธรรมมีลักษณะที่ค่อนข้างเป็นนามธรรมการประเมินถึงการดำรงอยู่ของหลักการดังกล่าวจึงไม่อาจกระทำได้ง่าย แต่หากเราใช้หลักการพื้นฐานที่มีความชัดเจน แน่นอนและเป็นที่ยอมรับ เราอาจกำหนดดัชนีชี้วัดความมีอยู่ของหลักนิติธรรมได้ เช่น หากสังคมใดขาด สันติภาพ ความมั่นคง ในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน การเคารพในสิทธิมนุษยชน การล่วงละเมิดสิทธิ โดยอำนาจรัฐ ความยากจนข้นแค้น อาจจะระบุได้ว่าสังคมนั้นขาดหลักนิติธรรม

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓ บัญญัติว่า

“อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม”

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ บัญญัติว่า

“กระทรวงกลาโหม มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในราชอาณาจักร ปรามปรามการกบฏและการจลาจล โดยจัดให้มีและใช้กำลังทหารตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือตามที่มีกฎหมายกำหนด

(๒) พิทักษ์รักษา ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์

(๓) ปกป้อง พิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงตลอดจนสนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน

(๔) ศึกษา วิจัย พัฒนา และดำเนินการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหารด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ และด้านกิจการอวกาศเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมและความมั่นคงของประเทศ

(๕) ปฏิบัติการอื่นที่เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามเพื่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือปฏิบัติการอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามมติคณะรัฐมนตรีในการ

^{๑๘} World Justice Project. ๒๐๑๔. WJP Rule of Law Index ๒๐๑๔ Report. Washington, D.C.

ดำเนินการตาม (๔) กระทรวงกลาโหมอาจมอบหมายให้ส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมหรือหน่วยงานอื่นในกำกับของกระทรวงกลาโหมเป็นผู้ดำเนินการก็ได้หรืออาจร่วมงาน ร่วมทุนหรือดำเนินการกับภาคเอกชนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายก็ได้”

มาตรา ๑๐ บัญญัติว่า

“กระทรวงกลาโหม มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) (ยกเลิก)
- (๔) (ยกเลิก)
- (๕) กองทัพอากาศ”

มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า

“กองทัพอากาศมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพอากาศ การป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖

แม้ว่าพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ จะตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๒๒๑ ประกอบมาตรา ๓/๑ และมาตรา ๗๑/๑๐(๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน(ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๔๕ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้กำหนดถึงหลักนิติธรรมหรือปรากฏคำว่าหลักนิติธรรมอยู่ก็ตาม แต่โดยหลักการแล้วก็ถือว่าพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ เป็นพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการ การสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการ เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ และให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ ก็กำหนดรายละเอียดของเนื้อหาสอดคล้องกับหลักนิติธรรมเพื่อให้การกระทำต่าง ๆ สอดคล้องกับกฎหมาย ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองใช้อำนาจตามอำเภอใจ มีความเสมอภาคกันของบุคคล เป็นต้น การบริหารราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการนี้จึงต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น และประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมออันจะเห็นได้ตาม มาตรา ๖ ที่บัญญัติไว้ว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- (๑) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- (๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- (๓) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- (๔) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- (๕) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- (๖) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- (๗) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ” หรือในหมวด ๒ การบริหารราชการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗ ที่บัญญัติไว้ว่า “การบริหารราชการ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน หมายถึง การปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและปลอดภัยของสังคมส่วนรวม ตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ”

กองบัญชาการกองทัพไทย

ประวัติความเป็นมา

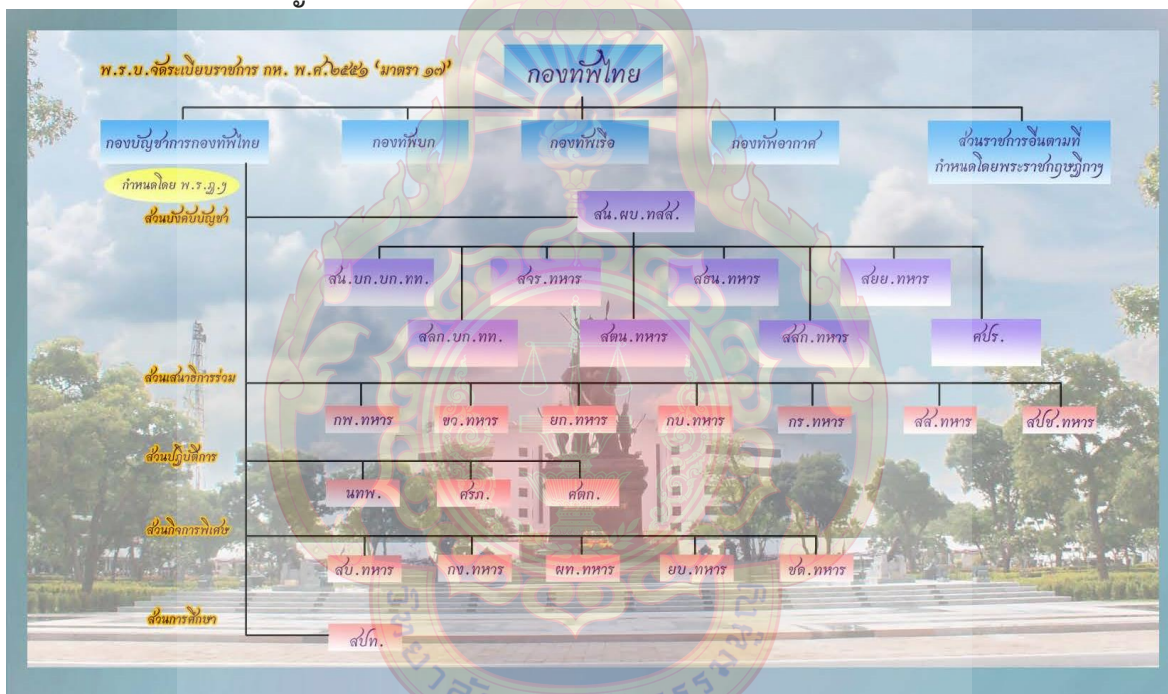
กองบัญชาการกองทัพไทย (Royal Thai Armed Forces Headquarters)^{๑๙} เป็นส่วนราชการขึ้นตรงต่อกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม ซึ่งแปรสภาพมาจากกองบัญชาการทหารสูงสุด(Supreme Command Headquarter) มีหน้าที่ควบคุม อำนาจการ สั่งการและกำกับดูแลการดำเนินงานของส่วนราชการในกองทัพไทย ในการเตรียมกำลัง การป้องกันราชอาณาจักร และการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดมีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ ปัจจุบันมีที่ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๑๒๗ หมู่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐ กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้จัดตั้งขึ้นมาแล้ว ๒ ครั้ง ครั้งแรกในช่วงปี พ.ศ.๒๔๘๓ เนื่องในกรณีพิพาทอินโดจีน-ฝรั่งเศส และในปีถัดมาจากการที่ไทยเข้าร่วมสงครามมหาเอเซียบูรพา เพื่อทำหน้าที่ด้านบัญชาการรบ ในแต่ละคราวจัดเป็นกองบัญชาการเฉพาะกิจโดยมีจอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในเวลานั้น ดำรงตำแหน่ง ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ซึ่งเมื่อเสร็จสิ้นสงครามแต่ละคราวแล้ว ทางราชการจึงได้ยุบกองบัญชาการทหารสูงสุดลง ตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้รับการรื้อฟื้นอีกครั้ง

เมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด ในวันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ.๒๕๐๐ โดยมีกรมเสนาธิการกลาโหม กระทรวงกลาโหมทำหน้าที่เป็นส่วนบัญชาการของผู้บัญชาการทหารสูงสุด ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๐๓ ทางราชการได้เล็งเห็นความจำเป็นในการจัดตั้งกองบัญชาการทหารสูงสุดเป็นการถาวร เพื่อทำหน้าที่ในการเตรียมกำลังรบและป้องกันประเทศจึงได้มีการแปรสภาพกรมเสนาธิการกลาโหมเป็นกองบัญชาการทหารสูงสุด พร้อมทั้งปรับปรุงและเพิ่มหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช ๒๕๐๓ ในระยะเริ่มแรก กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๔ ฝ่าย คือ ฝ่ายเสนาธิการ ฝ่ายกิจการพิเศษ ฝ่ายยุทธบริการ และฝ่ายการศึกษา

^{๑๙} <https://www.rtarf.mi.th/>

ต่อมาได้มีการปรับโครงสร้างองค์กรอีกหลายครั้ง จนกระทั่งในปัจจุบันนี้ กองบัญชาการทหารสูงสุดจึงได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๕ ส่วน คือ ส่วนการบังคับบัญชาส่วนเสนาธิการร่วม ส่วนปฏิบัติการ ส่วนกิจการพิเศษ และส่วนการศึกษา ใน พ.ศ.๒๕๕๑ ได้มีการจัดส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมใหม่ใหม่ ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช ๒๕๕๑ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๑ ซึ่งตามมาตรา ๑๗ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้แปรสภาพเป็นกองบัญชาการกองทัพไทย โดยเป็นส่วนราชการในกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม มีหน้าที่ควบคุมอำนาจการ สั่งการ และกำกับดูแลการดำเนินงานของส่วนราชการในกองทัพไทย ในการเตรียมกำลัง การป้องกันราชอาณาจักร และการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดโดยมีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้รับผิดชอบ

โครงสร้างกองบัญชาการกองทัพไทย^{๒๐}

อำนาจหน้าที่

กองบัญชาการกองทัพไทย มีหน้าที่ควบคุม อำนาจการ สั่งการและกำกับดูแล การดำเนินงานของส่วนราชการในกองทัพไทยในการเตรียมกำลัง การป้องกันราชอาณาจักร และการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดโดยมีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

ภารกิจ

รับผิดชอบการวางแผน พัฒนาและดำเนินการเกี่ยวกับระบบควบคุมบังคับบัญชากองทัพไทย ให้สามารถติดต่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งในระดับรัฐบาล ระดับ

^{๒๐} <https://www.rtarf.mi.th/>

กระทรวง และหน่วยงานในกระทรวงกลาโหม ตลอดจนการแบ่งมอบความรับผิดชอบในการดำเนินการให้กับกองทัพ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

พันธกิจ

๑. ปกป้อง เทิดทูน พิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์และส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒. อำนวยความสะดวกการปฏิบัติการร่วมของเหล่าทัพ และเสริมสร้างขีดความสามารถในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ

๓. สนับสนุนรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติการพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือประชาชน

๔. คู่คุ้มครอง และพิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติ

๕. สนับสนุนการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศโดยยึดหลักมนุษยธรรมและสันติวิธี

๖. ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพภายใต้กรอบของสหประชาชาติเพื่อธำรงเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมโลก

๗. กองบัญชาการกองทัพไทยมีพันธกิจเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ ได้แก่การสนับสนุนรัฐบาลในโอกาสดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของประเทศไทยในปี พ.ศ.๒๕๖๒ โดยเฉพาะกิจกรรมที่กองทัพไทยเป็นเจ้าภาพ ขยายความร่วมมือด้านการข่าวกับกองทัพในประเทศอาเซียน ประเทศคู่เจรจา และประเทศมหาอำนาจในระดับทวิภาคีและพหุภาคี บูรณาการขีดความสามารถงานการทูตฝ่ายทหารให้ครอบคลุมมิติด้านความมั่นคง พัฒนาระบบรายงานข่าวสารจากสำนักงานผู้ช่วยทูตทหารไทย/ต่างประเทศ รวมทั้งพิจารณาขยายความสัมพันธ์ด้านการทูตฝ่ายทหาร ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนการเยือนและเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการกับประเทศรอบบ้าน พัฒนาไกลความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้านให้ครอบคลุมในทุกระดับ สนับสนุนการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนกับประเทศรอบบ้านเพื่อลดเงื่อนไขและโอกาสที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างกันโดยให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่มีปัญหา พื้นที่ใกล้ชุมชน และพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พัฒนาขีดความสามารถของศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ ศูนย์บัญชาการทางทหาร ให้เป็นกลไกส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งเป็นหน่วยรวบรวมองค์ความรู้ ให้ข้อเสนอแนะ การสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องทุ่นระเบิดและวัตถุระเบิดแสวงเครื่อง มีบทบาทในการพัฒนาความร่วมมือในกรอบ ADMM-Plus โดยเฉพาะด้านการต่อต้านการก่อการร้าย และการแพทย์ทหาร พัฒนาการฝึกผสม การฝึกร่วม/ผสม กับมิตรประเทศอย่างเป็นระบบ โดยพิจารณานำกำลังพลในระบบบัญชีรายชื่อพร้อมเรียกปฏิบัติงานในภารกิจการรักษาสันติภาพ เข้าร่วมการฝึก รวมทั้งแสวงประโยชน์ในการนำเทคนิคและยุทธวิธีมาประยุกต์ใช้ ในการปรับปรุงการฝึกและการพัฒนาหลักนิยมของกองทัพไทยให้ทันสมัย พัฒนาศักยภาพของกองทัพไทยให้มีความพร้อมปฏิบัติการรักษาสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพกับกองทัพของประเทศสมาชิกอาเซียน ให้ความสำคัญกับบทบาทอย่างสร้างสรรค์ในการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศรอบบ้าน และภูมิภาคอาเซียนโดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ และการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ พัฒนาทักษะของล่ามทหาร และบัญชีล่ามทหารของกองทัพไทย เพื่อบูรณาการให้หน่วยต่าง ๆ ในกองทัพไทยสามารถใช้งานร่วมกันได้ โดยให้ความสำคัญเร่งด่วน

ทหารที่มีใช้สงคราม อาทิ การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ ส่งเสริมการศึกษาวิจัย และพัฒนาการทหารให้สามารถใช้ประโยชน์ได้จริงโดยบูรณาการความร่วมมือกับภาครัฐ อาทิ สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ สถาบันการศึกษาและภาคเอกชน ตลอดจนสนับสนุนการใช้ผลงานจากการวิจัยและพัฒนาภายในประเทศ รวมทั้งการสนับสนุนยุทธโศปกรณ์ และผลิตภัณฑ์จากอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่สามารถผลิตได้เองในประเทศ เพื่อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมตามนโยบาย Thailand 4.0 พัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถาบันทางทหารให้มีมาตรฐาน สามารถนำผลงานทางการศึกษาวิจัยเชิงยุทธศาสตร์มาพัฒนาการบริหารจัดการกองทัพได้อย่างเป็นรูปธรรม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการบริหารจัดการกองทัพ อาทิ การพัฒนาขีดความสามารถกำลังพลให้รองรับเทคโนโลยีสมัยใหม่ การจัดซื้อจัดจ้าง และซ่อมบำรุงยุทธโศปกรณ์ ต้องดำเนินการอย่างโปร่งใส ทันเวลา ตรงความต้องการและเป็นตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐ รวมทั้งต้องสามารถใช้ร่วมกันระหว่างเหล่าทัพได้ โดยพิจารณาจากผู้ประกอบการภายในประเทศเป็นลำดับแรก นำขีดความสามารถของเอกชนมาสนับสนุนการดำเนินงานของกองทัพ เช่น การจ้างผลิต การจ้างซ่อมบำรุง การจ้างเหมาบริการการเข้ายานพาหนะ ให้มีความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐในความรับผิดชอบของกองทัพ โดยจัดทำแนวเขตที่ดินให้ชัดเจน เช่น การสร้างรั้ว ปลูกต้นไม้ ขุดแนวคูคลอง การใช้มาตรการทางกฎหมายที่เคร่งครัด รวมทั้งการใช้ระบบสารสนเทศมาใช้เพื่อการบริหารจัดการ สนับสนุนการปลูกจิตสำนึกรักสิ่งแวดลอม เพื่อแก้ไขปัญหาสภาวะโลกร้อน อาทิ การใช้พลังงานสะอาด การลดใช้ถุงพลาสติก ส่งเสริมการใช้จักรยาน สนับสนุนแนวทางการกำจัดขยะมูลฝอย และของเสียอันตรายลดการเกิดของเสีย การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ รวมทั้งพิจารณาการจัดตั้งธนาคารขยะของหน่วย ดำเนินการด้านงบประมาณให้รวดเร็ว ประหยัด คุ่มค่าโดยเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน แผนการใช้จ่ายงบประมาณ และเป้าหมายของรัฐบาล พัฒนาระบบตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติราชการให้สอดคล้องกับระบบสารสนเทศเพื่อการตรวจสอบและประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศของรัฐบาล พัฒนาคุณภาพงานตรวจสอบภายใน ตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในภาครัฐ และเสริมสร้างวินัยทางงบประมาณและการเงิน ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติราชการเพื่อป้องกันและป้องกันมิให้เกิดการกระทำที่จจะส่อไปในทางทุจริตรวมทั้งส่งเสริมให้เกิดจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ ปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานและบูรณาการแผนงานภายในหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงานให้เกิดความประสานสอดคล้อง และมีประสิทธิภาพ^{๒๑}

ดังนั้น เมื่อกองบัญชาการกองทัพไทย ถือเป็นหน่วยงานของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๓ วรรคสอง จึงต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรมประกอบกับพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม และกองบัญชาการกองทัพไทยไว้ตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๕ รวมทั้งต้องปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๕๖ จึงถือได้ว่าการปฏิบัติราชการของกองบัญชาการกองทัพไทยตามอำนาจ หน้าที่ ภารกิจ หรือพันธกิจตามที่ได้กล่าวมานั้น เมื่อดำเนินการอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๕๖ แล้วก็เป็นการปฏิบัติราชการอยู่ภายใต้หลักนิติธรรมเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและปลอดภัยของสังคมส่วนรวม ตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ

^{๒๑} นโยบายผู้บัญชาการทหารสูงสุด/ผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการทางทหารประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒

สรุป

การนำหลักนิติธรรมมาปรับใช้ในกองบัญชาการกองทัพไทยนั้นเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันอันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศได้ให้ความสำคัญต่อหลักนิติธรรมเป็นอย่างยิ่งโดยให้เป็นที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ และ หน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม กองบัญชาการกองทัพไทยในฐานะหน่วยงานของรัฐจึงต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวโดยสามารถกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

(๑) กองบัญชาการกองทัพไทยต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด โดยยึดหลักกฎหมายเป็นใหญ่ และปฏิบัติตามกฎหมาย

(๒) กองบัญชาการกองทัพไทยต้องดำเนินการให้กำลังพลอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกันอย่างเสมอภาค และได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายอย่างทัดเทียมกัน

(๓) กองบัญชาการกองทัพไทยต้องเน้นในการคุ้มครองพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของชาติ ตลอดจนสิทธิเสรีภาพของประชาชน

(๔) การบริหารต่าง ๆ ของกองบัญชาการกองทัพไทยต้องบริหารภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย และต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ส่งเสริมและสนับสนุนความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย ส่งเสริมและคุ้มครองหลักแห่งการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

(๕) กองบัญชาการกองทัพไทยควรส่งเสริมและพัฒนาเพื่อสร้างความสงบสุขให้แก่ ประเทศชาติ ประชาชน และสังคมส่วนรวม

ทั้งนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ได้กำหนดหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมตามมาตรา ๘ และกองทัพไทยเป็นส่วนราชการของกระทรวงกลาโหมตามมาตรา ๑๐ ซึ่งมีหน้าที่ตามมาตรา ๑๕ ย่อมต้องปฏิบัติหน้าที่ตามหลักนิติธรรมดังที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

พ.ศ. ๒๕๕๖

ประวัติผู้เขียน

๑. ข้อมูลส่วนตัว

ยศ-ชื่อ-สกุล

พลเอก เฉลิมพล ศรีสวัสดิ์

ยศ-ชื่อ-สกุล(ภาษาอังกฤษ)

General Chalermphon Srisawasdi

ตำแหน่ง

เสนาธิการทหาร

ตำแหน่ง(ภาษาอังกฤษ)

CHIEF OF JOINT STAFF ROYAL

THAI ARMED FORCES

วันเดือนปีเกิด

๕ มกราคม ๒๕๐๖

โทรศัพท์เคลื่อนที่

๐๘ ๑๓๗๔ ๕๖๘๓

E-Mail

chalermphon.s@aoc.mail.go.th

หนังสือเดินทาง

OF1151296 วันหมดอายุ 26 OCT 2022

๒. ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต(ทบ.)

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

๓. ประวัติการทำงาน

ผู้บัญชาการกองพลทหารม้าที่ ๒ รักษาพระองค์

๓ ตุลาคม ๒๕๕๕

เจ้ากรมยุทธการทหารบก

๑ ตุลาคม ๒๕๖๐

รองเสนาธิการทหารบก

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

เสนาธิการทหาร

๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

๔. สถานที่ทำงาน

กองบัญชาการกองทัพไทย เลขที่ ๑๒๗ ถ.แจ้งวัฒนะ

ซ.๗ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๗๕ ๖๓๓๘ โทรสาร ๐ ๒๕๗๕ ๖๑๑๖

บรรณานุกรม

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

เอกสารวิจัย

รายงานศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัย “กรอบแนวคิดและกรอบยุทธศาสตร์ในการพัฒนาดัชนีชี้วัดด้านหลักนิติธรรม/นิติรัฐ (Rule of Law Index/Indicators) ในประเทศไทย” (Online) Available From <https://www.tijthailand.org/>

หนังสือ

กำชัย จงจักรพันธ์, หลักนิติธรรม ความหมาย สาระสำคัญ และผลของการฝ่าฝืน, ๒๕๕๖, (Online) Available From <http://www.lrct.go.th/th/?p=๕๗๑๖>.

จรัญ ภัคดีธนากุล, หลักนิติธรรม: ความชอบธรรมตามกฎหมาย, เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตร หลักนิติธรรม เพื่อประชาธิปไตย (นธป.) รุ่นที่ ๑.

วรเจตน์ ภาคีรัตน์, หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม, ๒๕๕๓, (Online) Available From <http://www.publaw.net/publaw/view.aspx?id=๑๔๓๑>.

วิชฌุ เครื่องงาม, หลักนิติธรรมภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย, หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน (๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘).